

Ерудит-шоу «Це ми не проходили». **Сценарій інтелектуальної гри для учнів 8-9 класів**

Цілі і завдання:

• виховання духовно-моральних якостей особистості, згуртування класного колективу і розвиток інтелектуально-творчих здібностей школярів.

Обладнання. Будь-який музичний супровід — аудіозаписи різних мелодій. Набір жетонів для учасників, 3 набори карток з цифрами «1», «2», «3». Призи учасникам.

Попередня робота. В класному колективі формуються 3 команди за бажанням хлопців. Підбираються члени журі. Гравці заздалегідь знають теми конкурсів, але не завдання. Програму веде класний керівник, ведучий або лідер класу.

Опис ерудит-шоу

Ведучий: Добрий день, дорогі друзі! Ми запрошуємо вас на захоплюючу ерудит-шоу. Але це не просто шоу, а інтелектуально-конкурсна програма, в ході якої ми виявимо найбільш ерудованих учнів нашого класу. Це змагання на кмітливість, почуття гумору, ерудицію, знання шкільної програми і не тільки.

Доведеться згадати те, що ви вивчали в школі майже дев'ять (вісім) років. Але будьте уважні — можливі пастки і пастки.

Гра складається з десяти конкурсів: конкурс метикованих, музичний, математичний, історичний, літературний, граматичний конкурси, конкурс з мистецтва та природничих дисциплін, і, на нашу думку, найскладніший — конкурс біологічний або «Осінні дари».

Там, де необхідно, команда, порадившись, швидко дає свій варіант відповіді. Можливо, буде необхідно просто підняти картку з номером правильного варіанту відповіді.

Будьте уважні, дружні і тактовні. За кожен правильну відповідь команда отримує один жетон. А журі вже готове вас оцінювати. Отже, в дорогу за цікавій країні шкільних та життєвих знань!

1. Хто найкмітливіший?

1. Спільне між Ш. Холмсом, В. Сталіним і Е. Хемінгуєм. (Трубка)
2. Сплюснутий квадрат. (Ромб)
3. Його можна з'їсти або... намазати на чобіт. (Крем)
4. Музичний жанр, що особливо улюблений військовими. (Марш)
5. Скрипковий, водяний, замковий... (Ключ)
6. Спільне між деревом, книгою та угорської музикою. (Лист)
7. Конструктор першого літального апарату на планеті, він же батько першого льотчика. (Дедал)
8. Напівлюдина, напівкня. (Кентавр)
9. Балерина й курець. Що спільного? (Пачка)
10. Вчений, який побачив наскрізь все людство. (Рентген)
11. Постійний мешканець даху, швед за національністю. (Карлсон)
12. Російський государ, в чиє правління у нас з'явилися серветки за обіднім столом. (Петро І)
13. Ім'я героя комедії Бомарше, стало синонімом кмітливого слуги. (Фігаро)
14. Що іноді називають «Російською Америкою»? (Аляску)
15. Який вузол не можна розв'язати? (Залізничний)
16. В якому геометричному тілі може закипіти вода? (В кубі)
17. Яка річка найбільша «страшна»? (Річка Тигр)
18. Який місяць коротше всіх? (Травень — три літери)
19. Де край світу? (Там, де починається тінь)
20. Чи може страус назвати себе птахом? (Ні, так як він не вмє говорити)
21. Коли будують новий будинок, у що вбивають перший цвях? (В капелюшок)

22. Що у людини під ногами, коли він йде по мосту? (Підошва взуття)
  23. Що з землі легко піднімеш, та далеко не закинеш? (Пух)
  24. Скільки горошин може увійти в один стакан? (Жодної все треба покласти)
  25. Яким гребінцем голову не розчешеш? (Півнячим)
  26. Що стоїть між вікнами і дверима? (Літера «і»)
  27. Що можна приготувати, але не можна з'їсти? (Уроки)
  28. Як можна помістити два літри молока в літрову банку? (Треба з молока зварити згущене молоко)
  29. Якщо п'ять кішок ловлять п'ять мишей за п'ять хвилин, то скільки часу потрібно одній кішці, щоб зловити одну мишку? (П'ять хвилин)
  30. Скільки місяців у році мають 28 днів? (Всі місяці)
  31. Що кидають, коли мають потребу в цьому, і піднімають, коли в цьому немає потреби? (Якір)
  32. Собака була прив'язана до десятиметрової мотузці, а пройшла 300 метрів. Як їй це вдалося? (Мотузка не була ні до чого прив'язана)
  33. Що може подорожувати по світу, залишаючись в одному і тому ж кутку? (Поштова марка)
  34. Можна запалити сірник під водою? (Можна, якщо воду налити в склянку, а сірник тримати нижче склянки)
  35. Як може кинуте яйце пролетіти три метри і не розбитися? (Потрібно кинути яйце на чотири метри, тоді перші три метри воно пролетить цілим)
- Ведучий: Молодці. Журі підрахує, в якій команді більше правильних відповідей або відповіді, близьких до істини, які журі зарахував правильною відповіддю. Це був тільки початок. Продовжуємо гру.

2. Загадки математики

1. Розв'яжіть задачу у віршах:
Ми тільки з пароплава,
Нещодавно з походу —
Одинадцять тижнів
Гостювали на воді.
А скільки днів? (77 днів)
2. Розв'яжіть задачу-жарт: з міста А в місто Б літак летить 80 хвилин, а назад 1 годину 20 хвилин. Чому? (80 хв = 1 год 20 хв)
3. Летіла зграя гусей: один гусак попереду і дві позаду; один гусак між двома і три в ряд. Скільки всього гусей? (Три гуски)
4. Слухайте уважно! Я увійшов в автобус і перерахував пасажирів. Їх було 17. Автобус рушив, потім зупинився. На першій зупинці увійшли 6 осіб, вийшли 2. На наступній — увійшли 4, ніхто не вийшов. А потім на зупинці один громадянин увійшов з цілою купою обновок. Скільки було зупинок? (Чотири)

3. Історичні особистості

1. Кому належать ці слова: «Хто з мечем на руську землю прийде, від меча і загине» (Олександр Невський)
2. Яке місто в Стародавній Русі називали матір'ю міст руських? (Київ)
3. Хто склав слов'янську абетку? (Брати Кирило і Мефодій)
4. Кому належить авторство першої української Конституції, схваленої 5 квітня 1710. (Пилип Орлик)
5. По короткій характеристиці дізнатися відомого військового діяча, письменника, діяча мистецтв.
5.1. Ватажок козацького повстання, в результаті якого Запорізька Січ і Лівобережна Україна з Києвом остаточно відклалися від Речі Посполитої і увійшли до складу Російської держави.

Гетьман Війська Запорозького, полководець, політичний і державний діяч. (Богдан Хмельницький)

5.2. Генерал-лейтенант Російської імператорської армії, після революції 1917 року — український військовий і політичний діяч; гетьман всієї України з 29 квітня по 14 грудня 1918 року. (Павло Петрович Скоропадський)

5.3. При хрещенні був названий Георгієм. У Російській православної церкви та Православної церкви шанується як благовірний князь; день пам'яті — 20 лютого. Син князя Володимира та полоцької княжни Рогніди, батько, дід і дядько багатьох правителів Європи. (Ярослав Володимирович Мудрий)

4. Незвичайне красзнавство

1. У Києві живуть кияни, у Харкові — харків'яни. А як звать себе жителі Кривого Рогу, Луцька? (Криворіжці, лучани)

2. Назвіть слова, які повинні починатися і закінчуватися буквою «До»:

- квітка (дзвіночок);
- танець (краков'як);
- незамінна людина на кораблі (кок);
- дитяча казка («Колобок»);
- холодна зброя (зброя);
- гора Кавказу (Казбек);
- приміщення на кораблі (кубрик).

3. Назвіть слова, які повинні починатися і закінчуватися буквою «А»:

- центральне місце цирку (арена)
- старовинний музичний інструмент (арфа)
- велика ріка в Сибіру (Ангара)
- частина світу (Африка, Америка)
- центральна кровеносна артерія (аорта).

Ведучий: Ми вже провели кілька конкурсів, журі буде складно визначити переможців.

Давайте дамо час членам журі попрацювати і проведемо невелику гру з усіма присутніми на нашому класному годині. Отже...

5. Фантастичне відмінювання

Ведучий: Необхідно згадати відмінки та продемонструвати правила відмінювання.

Використовуємо слова «екалэмэнэ» і «йопересете». Просклоняем ці слова, залишаючи корінь «е» незмінним, змінюючи лише закінчення — «калэмэнэ» і «пэрэсэтэ».

Повинно вийти так:

Називний (хто? що?) екалэмэнэ, йопересете.

Родовий (кого? чого?) екалэмэня, епэрэсэтя.

Давальний (кому? чому?) екалэмэну, епэрэсэту і т. д.

(Усі присутні пробують свої сили. Виграє той, хто швидше і без помилок просклоняє слова)

6. Про все потроху

1. Яка тварина володіє самим гучним голосом? (Крокодил)

2. Які ноги у жирафа довше — передні або задні? (Однакові)

3. Де у коника вухо? (На нозі)

4. Які звірі літають? (Кажани)

5. Користь чи шкоду приносить взимку людині борсук? (Взимку він спить)

6. Як називається явище природи, коли Місяць між Сонцем і Землею на одній прямій лінії? (Сонячне затемнення)

7. Складіть як можна більш довге речення (всі слова мають починатися на одну букву, за винятком прийменників і сполучників). За кожне слово в реченні — 1 бал. Наприклад, літера «К».
  8. Чим пригощала Попелюшка своїх сестер на балу? (Апельсинами, лимонами)
  9. Який герой казки осліп, не втративши зір? (Кай з казки «Снігова королева» Р. Х. Андерсена)
  10. Героїня, яка вчила відчайдушного хлопця: «Витягніть з-під себе ногу і опустіть її під стіл. Не їжте руками, для цього є ложки та виделки». (Мальвіна)
  11. Назвіть автора «Пригоди Цибуліно». (Д. Родарі)
  12. В якому місті народився російський письменник А. П. Чехів? (В Таганрозі)
- Ведучий: Ми просимо журі оголосити підсумки перед останнім конкурсом.
(Члени журі оголошують попередні підсумки)

7. Дари природи різних країн

Ведучий: А зараз ми підійшли до фінального біологічного конкурсу — «Осінні дари».

Тут ми попросимо всіх помовчати, лише піднімати таблички з номером, що відповідає, на вашу думку, правильного варіанту відповіді.

1. Після проведення археологічних розкопок ми дізналися про самому першому хлібі. Його готували з... (деревини; **горіхів і жолудів**; дикоростучої трави. Вимочені і висушені жолуді розтирали між каменями в борошно, з якого робили перші сирі коржі, їх можна було пекти на вогні. Так робили хліб, поки не стали вживати пшеницю.)
2. Є казка про диво-дерево, на якому ростуть булки, калачі, пряники. А в якій країні насправді росте хлібне дерево, що плодоносить 8 місяців в році, а хліба з одного 15-річного дерева вистачає родині з трьох осіб на цілий рік? (**На Ямайці**; в Японії; в Китаї.)
3. Назва цього овоча, запозичене з німецької мови, сходить через італійське слово «трюфель» латинського «терратубер», що означає «земляна шишка». Як ви думаєте, що це за «земляні шишки»? (Редиска; буряки; **картопля**)
4. Раніше існувало повір'я: якщо відвезеш в ліс ввечері миски з цим пареним овочем — вранці на цьому місці знайдеш злиток золота, так як це улюблені ласощі гномів. Вночі гноми з'їдять гостину і щедро заплатять за улюблену страву. Довірливі люди носили в ліс миски, але золота, на жаль, не знаходили. Який парений овоч є улюбленими ласощами гномів? (**Морква**; козелець; квасоля.)
5. Цей овоч у стародавніх персів вважався символом сварок, суперечок і пліток. Хто хотів насолити супернику або недруга, таємно підкидав у будинок гілляста однорічна дикоростуча рослина. А греки, навпаки, дуже цінували цей коренеплід, навіть подячні жертви богам робили у вигляді його срібного зображення. А на Русі красуні використовували його як рум'яна. Що це за овоч? (Редиска; **буряк**; морква)
6. Цей овоч не тільки їстівний. В 1532 р. у долині річки Оріноко, надаючи сильний опір іспанським завойовникам, індіанці провели першу в історії... газову атаку. Вони несли жаровні і безперервно кидали на тліюче вугілля якийсь червоний порошок. З якого подрібненого овоча індіанці отримали задушливий газ? (Цибуля; часник; **перець**.)
9. Цей овоч довгий час у Франції та Італії служив тільки декоративною прикрасою альтанок, у Німеччині — красувався в горщиках серед кімнатних рослин, а в Англії і Росії його вирощували в оранжереях серед екзотичних квітів. Привезений він був з Південної Америки, плоди його називали «золотими яблуками», хоча і вважалися отруйними. Про який овоч йдеться? (Диня; **помідор**; патисон.)
10. Батьківщина цього овочу — Індія. Один час вважалося, що це сама вишукана їжа. У Туреччині навіть живе легенда: в далекі часи, коли цей овоч тільки-тільки з'явився в країні, жорстокий і жадібний султан Магомет II наказав одного разу розпороти животи семи придворним, щоб дізнатися, хто з них з'їв один із присланих йому в подарунок овочів. До Росії він потрапив з Греції, а назва його на грецькому означає «незрілий, недозрілий». Що це за овоч? (Баклажан; **огірок**; капуста.)

(Журі підводить підсумки. Проводиться нагородження переможців. Якщо дозволяє час, можна організувати музично-танцювальну паузу)